

de Herrer netop blevne den Sten i Maskinen, der har bragt den til ikke at kunne gaa længere. Naar man nu under denne Forhandling, længe før jeg havde tænkt paa at tage Ordet, bestændig har draget mig frem, og det ærede Medlem atter maatte for 50de Gang gaa sig til at læse op af det Venstreprogram, som jeg har underskrevet, og naar man mener derved at kunne reise Anklage imod mig, ser jeg ikke rettere, end at naar de Herrer nu mene at kunne vende dette Program imod mig, vende de det i Virkeligheden imod sig selv. Det, de Herrer mest drage frem her, er den Sætning, hvori der er Tale om Folkethingets grundlovmæssige Forret, at der er givet det Magt til at umuliggjøre enhver Regjerings Bestaaen osv. Jeg skal hertil sige: Hvad have de Herrer opnaaet i Retning af at umuliggjøre Regjeringens Bestaaen ved den Fremfærd, de have fulgt i det Tidsum, der er forløbet, siden denne Kamp begyndte? De maa selv indrømme, hver Gang vi have forhandlet dette her i Thinget, at denne Regjering har siddet længere end nogen anden, og at den sidder stadig og nu paa 11te Aar. Deri ser jeg et Bevis paa, at de Midler, de Herrer bringe til Anvendelse for at naae deres Maal, ere urigtige, og at dersom de fulgte en mere beständig Fremgangsmaade og til enhver Tid behandlede de foreliggende Sager for disses egen Skyld og søgte at naae de bedst mulige Resultater, vilde de se, at denne Regjering — denne frihedsfjendste Regjering, denne uemedgjørlige Regjering, som de ville give den Skyld for at være — hvis de have Ret i deres Paastande, vilde træde tilbage, men de maatte saa bevise, at de havde Ret ved at vinde en saadan Tilslutning i det andet Thing, at det bliver klart, at Regjeringen er en Hindring for, at Sagerne kunne føres igennem. Men i Stedet for dette gaar de ærede Medlemmer den stik modsatte Vej og nægte enhver Forhandling og have nu bragt det dertil, at Intet som helst forhandles med det Maal for Die at bringe det til et Resultat. Det er dette, som vi Andre anse for at være en grundlovstridig Fremfærd, og naar derfor ærede Medlemmer her i Thinget hvert Dieblis komme til at tale om, at Regjeringen har begaaet Grundlovsbrud, og paa anden Haand sigte os andre, som støtte den nuværende Regjering under disse Omstændigheder, for at ogsaa vi skulde være Grundlovsbrydere, for at ogsaa vi skulde i vor Færd handle imod den Grundlov, vi have at skulle rette os efter, saa skjønne vi ikke rettere, end at det er de Herrer selv, som fuldstændig ere gaaede udenfor Grundloven ved hele deres Færd; de ere gaaede udenfor den, hver

Gang de have gjort Tilløb til at nægte Finantsloven eller for Alvor have gjort det umulig. Det ærede Medlem fra Middelfart (Monrad) synes ogsaa her at ville afbryde mig; jeg glæder mig da over her at kunne citere ham meget tydeligt, idet han har betegnet denne Færd omtrent paa samme Maade, som jeg i dette Dieblis gjør, og jeg tror ogsaa, at det fremdeles skal vise sig, at den Vej, de Herrer her ere inde paa, ikke fører til det Maal, som de tilstræbe. Naar man vil bevise Noget af, hvad der er foregaaet i tidligere Tider, og navnlig naar det ærede Medlem atter i Dag talte om, hvad der var foregaaet i 1870, om de 57, der den Gang stemte mod Ministeriet, saa er der dog den Ting at bemærke, som ogsaa er sagt af en anden Taler, og som lader sig eftervise, nemlig dette, at Ministeriet jo erklærede paa Forhaand, at det vilde gaa alligevel, hvad enten man gav det denne Bevilling, som var omstridt, eller ikke gav den. Og naar man iøvrigt taler om Agitationen her i Landet og dens Følger, er der i denne Forbindelse Noget, som rinder mig temmelig stærkt i Tanker, og det er, hvorledes det gik til i 1866, før vi fik den Grundlovsforandring, der er saa meget omtalt. Jeg erindrer, og flere andre Medlemmer end jeg her i Thinget erindre, hvorledes der den Gang paa et Tidspunkt ved Rigens Slutning, 1864 og i Begyndelsen af 1865, var en meget stærk Stemning her i Folkethinget for at vende tilbage til en Forfatningsafgjørelse, som laa saa nær ved Grundloven af 1849 som muligt, saa nær, som de forandrede Forhold krævede. Jeg erindrer, hvorledes der dannede sig en Forening i Folkethinget, der kaldte sig Grundlovsforeningen, og som havde den Opgave at naae dette Formaal; men jeg erindrer ogsaa, hvorledes denne Forening sprængtes, og jeg erindrer meget tydeligt, hvad der var Anledningen til, at den sprængtes. Det var den Hensynsløshed i Agitationen, som netop blev lagt for Dagen af Enkelte af Folkethingets Medlemmer, af dem, der den Gang agerede Førere. Det var dem, der ved deres hensynsløse Angreb paa Alle, der ikke netop havde den samme Mening som de, vakte Frygten hos Mange for, at det ikke gik an at gaa Fremtiden i Møde med en Valglov som den, vi havde fra 1849. Jeg erindrer ved min Omgang med mange Mænd den Gang, i hvilken Grad de beklagede, at Agitationen drevs paa den Maade, og i hvilken Grad de frygtede for, at det vilde føre til uheldige Tilstande, dersom man ikke benyttede Seiligheden til netop at faae de Forandringer, som af saa Mange tilstræbtes i Valglo-